

WYŁĄCZENIE PRACOWNIKA ORGANU OD UDZIAŁU W OGÓLNYM POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM

Zbigniew R. Kmieciak

WYŁĄCZENIE PRACOWNIKA ORGANU OD UDZIAŁU W OGÓLNYM POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM

Zbigniew R. Kmiecik

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 14 lipca 2020 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Grzegorz Łaszczyca

Wydawca

Izabella Małecka

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Sylwia Wiśniewska

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni[♥]

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-998-9

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluger.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Słowo wstępne.....	13
--------------------	----

Rozdział I

Zagadnienia ogólne	17
--------------------------	----

1. Pojęcie ogólnego postępowania administracyjnego.....	17
1.1. Postępowanie administracyjne w szerokim znaczeniu	17
1.2. Postępowanie jurysdykcyjne jako postępowanie administracyjne w ścisłym znaczeniu.....	20
1.3. Ogólne postępowanie administracyjne jako rodzaj jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego.....	30
2. Pojęcie organu administracji publicznej	33
2.1. Organ administracji publicznej w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.....	33
2.2. Organy administracji rządowej	34
2.3. Organy samorządu terytorialnego.....	40
2.4. Organy administracji w znaczeniu funkcjonalnym.....	41
3. Pojęcie pracownika organu i członka organu kolegialnego.....	45
4. Właściwość organu.....	54

Rozdział II

Wyłączenie pracownika organu jako element szczególnej zdolności prawnej organu	65
---	----

1. Pojęcie zdolności prawnej organu.....	65
2. Przyczyny wyłączenia	68

3. Rodzaje wyłączenia	71
4. Funkcje wyłączenia pracownika organu.....	73
4.1. „Gwarancja” bezstronności rozstrzygania.....	73
4.2. Pogłębianie zaufania społecznego do władzy publicznej.....	76
4.3. Zapobieganie konfliktom w sumieniu pracownika organu	78
5. Wyłączenie urzędnika w świetle rozporządzenia Prezydenta RP z 1928 r.	79

Rozdział III

Wyłączenie w przypadku domniemania stronniczości.....	85
1. Przyczyny wyłączenia	85
1.1. Okoliczność, że pracownik jest stroną w sprawie lub przedstawicielem strony	85
1.2. Okoliczność, że stroną w sprawie lub przedstawicielem strony jest osoba bliska pracownika	107
1.3. Okoliczność, że stroną w sprawie jest osoba pozostająca wobec pracownika w stosunku nadrzędności służbowej	111
1.4. Okoliczność, że wynik sprawy może mieć wpływ na prawa lub obowiązki pracownika	114
1.5. Okoliczność, że pracownik był w sprawie świadkiem lub biegłym.....	119
1.6. Okoliczność, że pracownik brał udział w wydaniu zaskarżonej decyzji.....	121
1.7. Okoliczność, że w związku ze sprawą, której dotyczy postępowanie, wszczęto przeciw pracownikowi dochodzenie służbowe, postępowanie dyscyplinarne lub karne	152
2. Tryb wyłączenia.....	154

Rozdział IV

Wyłączenie w przypadku podejrzenia stronniczości.....	167
1. Okoliczności uzasadniające wyłączenie pracownika organu.....	167

2. Okoliczności nieuzasadniające wyłączenia pracownika organu.....	171
3. Tryb wyłączenia.....	173
3.1. Inicjatywa wyłączenia.....	173
3.2. Forma wyłączenia.....	174

Rozdział V

Skutki okoliczności uzasadniających wyłączenie	177
1. Skutki bezpośrednie.....	177
1.1. Przeniesienie upoważnienia konkretnej osoby.....	177
1.2. Przeniesienie kompetencji organu	180
2. Skutki dalsze.....	183
2.1. Skutki nieuzasadnionego wyłączenia.....	183
2.2. Skutki nieuzasadnionego niewyłączenia	185
3. Zakres wyłączenia	189

Rozdział VI

Wyłączenie pracownika organu a wyłączenie sędziego.....	193
1. Wyłączenie sędziego w postępowaniu cywilnym.....	193
1.1. Przyczyny wyłączenia	193
1.2. Tryb i skutki wyłączenia	200
1.3. Skutki naruszenia przepisów o wyłączeniu.....	206
2. Wyłączenie sędziego w postępowaniu karnym.....	207
2.1. Przyczyny wyłączenia	207
2.2. Tryb i skutki wyłączenia	214
2.3. Skutki naruszenia przepisów o wyłączeniu.....	219
3. Wyłączenie sędziego w postępowaniu sądowoadministracyjnym	224
3.1. Przyczyny wyłączenia	224
3.2. Tryb i skutki wyłączenia	229
3.3. Skutki naruszenia przepisów o wyłączeniu.....	232

Rozdział VII

Wyłączenie pracownika organu w krajach Unii Europejskiej	235
1. Austria.....	235
1.1. Uwagi ogólne.....	235
1.2. Przyczyny wyłączenia	238

1.3. Tryb i skutki wyłączenia	251
1.4. Skutki naruszenia przepisów o wyłączeniu.....	253
2. Niemcy	257
2.1. Uwagi ogólne.....	257
2.2. Przyczyny wyłączenia.....	257
2.3. Tryb i skutki wyłączenia	265
2.4. Skutki naruszenia przepisów o wyłączeniu.....	270
3. Inne kraje	274
Wnioski końcowe	293
Literatura.....	299

SŁOWO WSTĘPNE

Institucja wyłączenia podmiotów stosujących prawo od załatwienia sprawy indywidualnej ma swoje źródło w zasadzie *nemo iudex in causa sua*. Korzenie tej maksymy, sformułowanej po raz pierwszy w dziełach szwajcarskiego teologa Huldrycha Zwingliego¹ (1484–1531), a przypisywanej błędnie angielskiemu prawnikowi Edwardowi Coke'owi (1552–1634), sięgają czasów rzymskich.

W Kodeksie Justyniana pod nagłówkiem „Ne quis in sua causa iudicet vel sibi ius dicat”² możemy przeczytać treść dekretu Walensa, Gracjana i Walentyniana II z 376 r., w myśl którego: „Generali lege decernimus neminem sibi esse iudicem vel ius sibi dicere debere. In re enim propria iniquum admodum est alicui licentiam tribuere sententiae”³. W Digestach znajdujemy cytaty Ulpiana: „Qui iurisdictioni praeest, neque sibi ius dicere debet neque uxori vel liberis suis neque libertis vel ceteris, quos secum habet”⁴. Podobne regulacje zamieszczone są we wcześniejszym Kodeksie Teodozjańskim: „Promiscua generalitate decernimus

¹ Zob. H. Zwingli, *Farrago annotationum in Exodum* (1527) [w:] *Operum d. Huldrychi Zwinglii tomus tertius, ea, quae in Genesim, Exodum, Esaiam & Ieremiam prophetas, partim ex ore illius excepta, partim ab illo conscripta sunt, una cum Psalterio Latinitate donato, co[n]tinens*, Tiguri (Zürich) 1544, s. 91.

² Codex Iustinianus 3.5 pr. „Nikt nie będzie rozstrzygał w swojej sprawie ani orzekał o prawie względem siebie”.

³ Codex Iustinianus 3.5.1. „Ustanawiamy jako ogólną normę, że nikt nie powinien być swoim własnym sędzią ani względem siebie orzekać o prawie. Jest bowiem wielce niesprawiedliwym dać komuś pozwolenie na wydanie wyroku we własnej sprawie”.

⁴ Digesta Iustiniani 2.1.10. „Kto przewodniczy wymierzaniu sprawiedliwości, nie będzie wydawał wyroków w swojej własnej sprawie, ani w sprawie swojej żony lub dzieci, ani wyzwoleńców lub innych, których ma przy sobie”.

neminem sibi esse iudicem debere. Cum enim omnibus in re propria dicendi testimonii facultatem iura submoverint, iniquum ammodum est licentiam tribuere sententiae”⁵.

W Polsce pierwowzorem instytucji wyłączenia sędziego (a następnie pracownika organu administracji) była wykształcona w średniowiecznym procesie sądowym „nagana sędziego” (*motio iudicis*). Nagana sędziego, zwana także łajaniem sędziego, zawierała elementy krytyki postępowania sędziego, ale dopiero po wydaniu przez niego wyroku, który w ocenie strony był niesprawiedliwy. Powodowała wszczęcie nowego procesu, którego przedmiotem była uczciwość sędziego, a celem – uchylenie wyroku poprzez zarzut stronnictwa. Instytucja nagany sędziego łączyła więc w sobie zarówno cechy dzisiejszego wyłączenia sędziego podejrzanego o stronnictwo (*iudicis suspecti*), jak i środka odwoławczego⁶. Wyraźny przepis przewidujący wyłączenie sędziego przed przeprowadzeniem postępowania zawarła dopiero Konstytucja z 28.05.1791 r. (CCXCVII) o sądach sejmowych⁷.

Zagadnienie wyłączenia pracownika organu administracji publicznej od udziału w postępowaniu administracyjnym uregulowano w prawie polskim po raz pierwszy w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22.03.1928 r. o postępowaniu administracyjnym⁸.

Instytucja wyłączenia podmiotów stosujących prawo jest jedną z najważniejszych „gwarancji” służących ustaleniu prawdy obiektywnej, obok rozwiązań przewidujących inicjatywę dowodową organu prowadzącego postępowanie, otwarty katalog środków dowodowych, swobodną ocenę zebranych dowodów, odpowiedzialność za fałszywe zeznania czy

⁵ Codex Theodosianus II.2.1. „Ustanawiamy jako ogólne prawo, że nikt nie powinien być swoim własnym sędzią. Ponieważ prawo odbiera każdemu możliwość zeznawania we własnej sprawie, jest wielce niesprawiedliwym dać komuś pozwolenie na wydanie wyroku [we własnej sprawie]”.

⁶ E. Skrętowicz, *Iudex inhabilis i iudex suspectus w polskim procesie karnym*, Lublin 1994, s. 9–10.

⁷ Volumina Legum, t. 9, Kraków 1889, s. 244.

⁸ Dz.U. Nr 36, poz. 341 ze zm. – dalej r.p.a.

też możliwość wnoszenia środków zaskarżenia⁹. W literaturze jest ona zaliczana do instytucji zapewniających neutralność organu przy rozstrzyganiu sprawy. Celem instytucji wyłączenia jest zminimalizowanie wpływu czynników pozamerytorycznych na sposób załatwienia sprawy.

W postępowaniu administracyjnym, jak pisał G. Taubenschlag, „[w]yłączenie jest środkiem najskuteczniejszym tam, gdzie z jednej strony nie można żywić zaufania do enuncjacji urzędnika, z drugiej zaś nie da się udowodnić, że postępowanie jego było stronnicze”. Dotyczy to więc w pierwszej kolejności spraw rozstrzyganych na zasadzie uznania administracyjnego („gdy urzędnik rozporządza pewną swobodą co do wyboru środków, prowadzących do wytkniętego przez ustawodawcę celu, czasem nawet do wyboru celów samych jakiejś akcji administracyjnej”), a ponadto spraw, w których ocena okoliczności faktycznych, uzasadniających podjęcie określonej decyzji, „daje pole do samowoli”¹⁰. Nie oznacza to, że wyłączenie jest zbędną instytucją tam, gdzie przepisy prawa wyraźnie określają zarówno przesłanki podjęcia decyzji, jak i jej treść. W takich przypadkach stronniczość rzadziej będzie mogła znaleźć swój wyraz w procesie stosowania prawa (choć i na tej płaszczyźnie może zaistnieć – poprzez załatwienie sprawy wbrew przepisom prawa), co nie zmienia faktu, że może przejawiać się np. w przewlekłym prowadzeniu postępowania, odrzucaniu wniosków dowodowych składanych przez stronę, nieuzasadnionym karaniu strony grzywną itp.

Problematyka wyłączenia pracownika i członka organu administracji publicznej od udziału w postępowaniu administracyjnym nie była dotychczas w polskiej literaturze przedmiotem publikacji monograficznej. Niniejsze opracowanie ma na celu wypełnienie tej luki, a przy okazji sformułowanie propozycji zmian i uzupełnień w obowiązujących przepisach prawa.

⁹ Рог. С.С. Алексеев, *Общая теория права*, t. 2, Москва 1982, s. 321–322, 325–326; О.В. Чекалина, *Процессуальные права граждан в сфере административной юрисдикции* [w:] *Административно-правовой статус гражданина*, red. Н.Ю. Хаманева, Москва 2004, s. 185–186.

¹⁰ G. Taubenschlag, *Bezstronność urzędników administracyjnych*, GAiPP 1932/10, s. 12.

Przy realizacji powyższego celu posłużyłem się przede wszystkim następującymi metodami:

- a) analizy materiału normatywnego (przede wszystkim przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, w mniejszym stopniu – przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu postępowania karnego, Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz ustaw regulujących postępowanie administracyjne w innych krajach Unii Europejskiej),
- b) analizy poglądów prezentowanych w nauce prawa administracyjnego proceduralnego, a w pewnej mierze także w nauce prawa cywilnego procesowego i prawa karnego procesowego,
- c) analizy orzecznictwa polskich i zagranicznych organów władzy sądowniczej (zwłaszcza Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, austriackich Trybunału Administracyjnego i Trybunału Konstytucyjnego oraz niemieckiego Federalnego Sądu Administracyjnego),
- d) porównania rozwiązań przyjętych w zakresie tytułowej problematyki w polskiej procedurze administracyjnej do analogicznych rozwiązań przyjętych w innych gałęziach polskiego prawa i w innych systemach (porządkach) prawnych Unii Europejskiej.

Książka adresowana jest przede wszystkim do szeroko rozumianego środowiska prawniczego oraz osób biorących udział w procesie stosowania prawa administracyjnego, w tym zwłaszcza pracowników organów administracji publicznej upoważnionych do załatwiania spraw w formie decyzji. Pisana była także z myślą o studentach kierunków prawniczych i administracyjnych publicznych i niepublicznych szkół wyższych zainteresowanych tytułową problematyką.

Rozdział I

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. Pojęcie ogólnego postępowania administracyjnego

1.1. Postępowanie administracyjne w szerokim znaczeniu

Termin „postępowanie administracyjne” ma dwa podstawowe znaczenia: szerokie i wąskie.

Postępowanie administracyjne w szerokim znaczeniu (*sensu largo*) to każde postępowanie uregulowane prawnie, które jest prowadzone (wyłącznie lub w głównej mierze) przez organy administracji publicznej.

W ramach tak pojmowanego postępowania administracyjnego dokonuje się klasyfikacji porządkujących. Najogólniej – przyjmując za kryterium charakter postępowania – można za Z. Niewiadomskim¹ podzielić postępowania administracyjne na postępowania rozstrzygająco-ustalające i postępowania wykonawcze.

W ramach postępowań rozstrzygająco-ustalających można dokonywać dalszych podziałów. Kolejne kryterium – rodzaju interesu uzasadnia-

¹ Z. Niewiadomski [w:] J. Drachal, E. Mzyk, Z. Niewiadomski, *Prawo administracyjne. Część procesowa*, Warszawa 2002, s. 20.

jącego prowadzenie postępowania – pozwala wyróżnić postępowania prowadzone w interesie publicznym i postępowania prowadzone w indywidualnych sprawach jednostek.

Postępowania podejmowane w interesie publicznym to w szczególności:

- **postępowanie kontrolne** (mające na celu sprawdzenie stanu rzeczy i porównanie go ze stanem wymaganym, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – ustalenie przyczyn ich pojawienia się oraz sposobów zapobiegania takim zjawiskom),
- **postępowanie nadzorcze** (mające za cel – oprócz celów postępowania kontrolnego – wpływanie na organ nadzorowany, zwłaszcza organ samorządu terytorialnego),
- **postępowanie prawodawcze** (ogół czynności zmierzających do ustanowienia przez organ administracji publicznej aktu normatywnego),
- **postępowanie wyborcze** (mające na celu wybranie osoby, która będzie pełniła funkcję organu administracji publicznej)².

Wśród postępowań prowadzonych w konkretnych sprawach indywidualnych podmiotów można wyróżnić takie, w których rozstrzyga się o prawach i obowiązkach głównych uczestników postępowania, oraz takie, w których nie rozstrzyga się o prawach i obowiązkach tych podmiotów.

W ramach postępowań w sprawach indywidualnych, w których nie rozstrzyga się o prawach i obowiązkach uczestników postępowania, można jeszcze wyodrębnić postępowania samoistne i postępowania pomocnicze.

Samoistny charakter mają np.:

- **postępowanie w sprawach skarg i wniosków** (mające za cel bądź zwrócenie uwagi organów administracji na nieprawidłowości w wykonywaniu zadań przez podległe im organy, bądź zasygnali-

² Z. Niewiadomski [w:] J. Drachal, E. Mzyk, Z. Niewiadomski, *Prawo administracyjne...*, s. 149–166.

zowanie określonym organom potrzeby lub możliwości ulepszenia organizacji i zasad ich własnej pracy),

- **postępowanie w sprawie wyboru projektu.**

Postępowaniami pomocniczymi są np.:

- **postępowanie w sprawach interpretacji przepisów podatkowych,**
- **postępowanie w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej,**
- **postępowanie w sprawie oceny stanu zdrowia kierowców,**
- **postępowanie w sprawie wyceny nieruchomości,**
- **postępowanie w sprawach rozstrzygania sporów o własność** (zmierające do ustalenia organu uprawnionego i jednocześnie zobowiązanego do załatwienia konkretnej sprawy administracyjnej),
- **postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń** (mające na celu urzędowe potwierdzenie istniejącego – aktualnie lub w przeszłości – stanu rzeczy prawnego lub faktycznego),
- **postępowanie w sprawach europejskiej współpracy administracyjnej**³.

Do postępowań w sprawach indywidualnych, w których rozstrzyga się o prawach i obowiązkach uczestników postępowania, należą:

- a) **postępowanie w sprawach wynikających z podległości służbowej**, tj. w sprawach dotyczących realizacji wynikających z treści stosunku służbowego uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy, w szczególności obowiązku wykonywania poleceń służbowych przełożonych;
- b) **postępowania jurysdykcyjne**, czyli postępowania administracyjne w ścisłym znaczeniu.

Druga grupa postępowań administracyjnych *sensu largo* – postępowania wykonawcze – nie podlega dalszym podziałom i obejmuje tylko trzy postępowania:

³ Por. A. Matan, *Postępowania administracyjne sensu largo (niejurysdykcyjne)* [w:] *System prawa administracyjnego procesowego*, red. G. Łaszczyca, A. Matan, t. 1, *Zagadnienia ogólne*, red. G. Łaszczyca, Warszawa 2017, s. 230 i n.

- **postępowanie egzekucyjne** (mające za cel wymuszenie wykonania obowiązku o charakterze pieniężnym lub niepieniężnym, określonego uprzednio decyzją, wyrokiem sądu bądź innym aktem indywidualnym lub wynikającego bezpośrednio z przepisów prawa),
- **postępowanie zabezpieczające** (zmierzające do zapewnienia wykonania obowiązku w ewentualnym, przyszłym postępowaniu egzekucyjnym),
- **postępowanie w sprawach udzielania pomocy i korzystania z pomocy obcego państwa przy dochodzeniu należności pieniężnych.**

Kodeks postępowania administracyjnego nie jest ani kodeksem postępowania administracyjnego w szerokim znaczeniu, ani kodeksem postępowania administracyjnego w wąskim znaczeniu (jurysdykcyjnego). Z jednej strony bowiem są w nim unormowane nie tylko postępowania jurysdykcyjne (oprócz nich – także postępowania w sprawach indywidualnych, w których jednakże nie rozstrzyga się o prawach i obowiązkach strony), z drugiej – nie wszystkie postępowania jurysdykcyjne są w nim unormowane (obecnie w zasadzie tylko jedno – ogólne). Wynika stąd, że Kodeks postępowania administracyjnego nie jest ani aktem kompletnym, ani jednolitym, a fakt uregulowania określonego postępowania w Kodeksie postępowania administracyjnego nie świadczy o jego charakterze.

1.2. Postępowanie jurysdykcyjne jako postępowanie administracyjne w ścisłym znaczeniu

I. Celem jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego jest wiążące określenie w konkretnej sprawie – na podstawie norm prawa administracyjnego materialnego – sytuacji prawnej (praw lub obowiązków) imiennie oznaczonego adresata. Cel ten realizuje się w wydaniu decyzji administracyjnej, która jest „produktem finalnym” procesu stosowania norm materialnego prawa administracyjnego. Podstawowe elementy (etapy) stosowania administracyjnego prawa materialnego są podobne jak w innych gałęziach prawa i obejmują:

- a) wyjaśnienie i ustalenie stanu faktycznego na podstawie zebranych materiałów i w oparciu o przyjętą teorię dowodową;
- b) ustalenie stanu ustawowego, tj. hipotezy normy prawnej, na podstawie uznawanych reguł wykładni prawa;
- c) podciągnięcie faktów uznanych za udowodnione pod hipotezę stosowanej normy, czyli udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy stan faktyczny odpowiada stanowi ustawowemu (subsumpcja);
- d) wiążące ustalenie konsekwencji prawnych udowodnionych faktów na podstawie przyjętej normy prawnej.

To ustalenie konsekwencji prawnych udowodnionych faktów na podstawie przyjętej normy prawnej znajduje swoje odzwierciedlenie (uewnętrzzenie) w decyzji administracyjnej – dlatego uzasadnione jest powyższe stwierdzenie, że decyzja administracyjna jest „produktem finalnym” procesu stosowania norm materialnego prawa administracyjnego. Mówiąc krócej – celem jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego jest ustalenie lub stworzenie jakiejś indywidualnej sytuacji prawnej w drodze decyzji⁴.

W postępowaniu wszczętym z urzędu organ dokonuje oceny (kwalifikacji) prawnej stwierzonego (ustalonego) stanu faktycznego, tzn. ustala, która norma prawna (materialnoprawna) zawiera hipotezę (zakłada stan faktyczny) odpowiadającą stwierdzonemu w danej indywidualnej sprawie stanowi faktycznemu. Ocena ta dokonywana jest przez organ administracji publicznej po ustaleniu stanu faktycznego sprawy (jest drugim etapem procesu stosowania norm prawa materialnego) albo równocześnie z ustalaniem stanu faktycznego sprawy⁵. W postępowaniu uruchomionym żądaniem strony jest odmiennie: organ ocenia (ustala), czy okoliczności faktyczne uzasadniają pozytywne załatwienie żądania strony co do przyznania jej określonego uprawnienia, którego

⁴ F. Longchamps, *Problem trwałości decyzji administracyjnej*, PiP 1961/12, s. 920; Z. Janowicz, *Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądem administracyjnym*, Warszawa–Poznań 1987, s. 52.

⁵ E. Iserzon twierdzi, że ocena prawna stwierzonego stanu faktycznego powinna być dokonywana jednocześnie z jego ustalaniem (E. Iserzon, J. Starościk, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, teksty, wzory i formularze*, Warszawa 1970, s. 153).

W publikacji omówiono problemy występujące – w węższym lub szerszym zakresie – w każdym postępowaniu administracyjnym. Sprawdzenie, czy nie zachodzą przesłanki wyłączenia pracownika lub członka organu od udziału w postępowaniu, jest elementem badania zdolności prawnej organu do załatwienia konkretnej sprawy (tzw. szczególnej zdolności prawnej), więc musi ono poprzedzać przeprowadzenie każdego postępowania.

Książka pomaga znaleźć odpowiedzi przede wszystkim na następujące pytania:

- 1) czemu służy wyłączenie pracownika organu (członka organu kolegiального) od udziału w postępowaniu administracyjnym;
- 2) kiedy pracownik podlega takiemu wyłączeniu;
- 3) w jaki sposób następuje wyłączenie pracownika;
- 4) jakie są konsekwencje wyłączenia pracownika organu od udziału w postępowaniu;
- 5) jakie są konsekwencje udziału w postępowaniu pracownika organu podlegającego wyłączeniu.

Opracowanie przeznaczone jest dla szeroko rozumianego środowiska prawniczego oraz osób biorących udział w procesie stosowania prawa administracyjnego, w tym zwłaszcza pracowników organów administracji publicznej upoważnionych do załatwiania spraw w formie decyzji. Pisane było także z myślą o studentach kierunków prawniczych i administracyjnych zainteresowanych tytułową problematyką.

Zbigniew R. Kmiecik – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor nadzwyczajny w Katedrze Postępowania Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; autor około 100 publikacji z zakresu głównie postępowania administracyjnego i sądownictwa administracyjnego, w tym monografii: *Instytucja zaświadczenia w prawie administracyjnym* (2002), *Strona jako podmiot oświadczeń procesowych w postępowaniu administracyjnym* (2008), *Oświadczenia procesowe stron w ogólnym postępowaniu administracyjnym* (2008), *Wszczęcie ogólnego postępowania administracyjnego* (2014) oraz *Losy wariata i głupka w państwie i społeczeństwie* (2017).

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8187-998-9

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL